

Sygn. akt I NSW 5871/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego M.S.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 lipca 2020 r.,

pozostawić protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 16 lipca 2020 r. (data nadania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego) M.S. wniósł protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i ważności wyborów. Wnoszący protest zrzucił zarządzenie wyborów w sposób bezprawny (s. 1-4). Ponadto wskazał na zorganizowanie przez MSWiA akcji „bitwa o wozy” (s. 4-6) zarzucając bezprawne dokonywanie wydatków publicznych. Zarzucił też bezprawność wydania przez Ministra Zdrowia rozporządzenia z dnia 7 lipca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych oraz szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym

(s. 7-8), nieprawidłowy skład okręgowych komisji wyborczych ze względu na zmianę prawa (s. 9-10) oraz brak wiarygodności protokołów z głosowania (s. 10 -11). Zarzucił ponadto nieprawidłowości przy wysyłaniu przesyłek i kłopoty z odbiorem za granicą, ze względu niepełność przyjętej regulacji w tym zakresie przepisów (s. 12- 15).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zasady wnoszenia protestów określone zostały w przepisach ogólnych art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 684 ze zm., dalej „k.wyb.”), oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-324 k.wyb i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979, dalej: „u.wyb. 2020”), do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Zgodnie z art. 322 § 1 zd. pierwsze k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb.

Rozpatrywany w niniejszej sprawie protest wyborczy należało pozostawić bez dalszego biegu, ponieważ nie spełnia wymogów formalnych wynikających z art. 321 § 3 w zw. z art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

Zarzuty podnoszone przez Wnoszącego protest w pkt 1 (s. 1- 3) dotyczące kwestionowania prawidłowości przyjętych rozwiązań prawnych co do zarządzenia wyborów, a także w pkt 3, dotyczące wydania rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych oraz szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym (s. 7-8) oraz w pkt. 4, dotyczące nieprawidłowego składu komisji wyborczych (s. 9-12) i w pkt. 5, dotyczące nieprawidłowości wysyłanych pakietów i ich odbioru (s. 12-14), w istocie dotyczą kwestionowania przyjętych przez legislatora rozwiązań prawnych i jako takie z istoty swojej nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego. Jak już wskazywał Sąd Najwyższy, krytyka rozwiązań ustawowych, a w tym mieści się także wydawanie aktów prawnych niższego rzędu, odnoszących się do sposobu organizacji wyborów czy przeprowadzenia głosowania i formułowanie związanych z tym zarzutów niekonstytucyjności wykracza poza przedmiot i granice protestu wyborczego, co czyni go niedopuszczalnym. Kontrola zgodności ustaw z Konstytucją dokonywana jest bowiem w zupełnie innym postępowaniu, przed Trybunałem Konstytucyjnym (zob. postanowienia SN z dnia: 6 listopada 2019 r., I NSW 126/19; 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19). Zarzut niekonstytucyjności danej ustawy nie może być zatem zaliczony do któregośkolwiek z możliwych do podniesienia uchybień, określonych w zamkniętym katalogu wyznaczonym treścią art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

Także zarzuty zawarte w pkt. 2 (s. 4-7), dotyczące bezprawnego dokonywania wydatków publicznych oraz podniesione przez wnoszącego protest wysłanie komunikatu (tzw. alertu) Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (s. 8) nie mogą stanowić zgodnej z prawem podstawy protestu wyborczego z tego powodu, że wnoszący protest wykroczył poza normatywne granice art. 82 § 1 k.wyb. Jak bowiem wynika z tego przepisu warunkiem sine qua non protestu jest wskazanie takiego naruszenia norm zakodowanych w Kodeksie karnym,

które miało wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów ewentualnie naruszenia norm kodeksu wyborczego (a nie jakichkolwiek aktów prawnych) dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów.

Z kolei co do przytoczonego przez wnoszącego protest przykładu z komisji obwodowej (s. 10-11), to należy podkreślić, że wnoszący protest odnosi się do sytuacji opisanej przez inną osobę, sam zaś nie uczestniczył w opisanych wydarzeniach. Nie może to jednak oznaczać, że z tego tylko powodu zamyka się droga sądowa do wniesienia protestu wyborczego. Zasadnicze wątpliwości budzi przeprowadzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego transpozycja (nosząca znamiona dość mechanicznej) wyrażanych w judykaturze najwyższej instancji sądowej zapatrywań dotyczących koncepcji interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia w postępowaniu cywilnym na grunt — niewiele mającego wspólnego z przedmiotem procesu cywilnego — postępowania w przedmiocie protestów wyborczych. Nawiązując do tej koncepcji (z całkowicie innej gałęzi prawa) Sąd Najwyższy bez pobieżnego nawet rozważenia istotnych racji przemawiających za stosowaniem ocen odwołujących się do interesu prawnego w postępowaniu cywilnym oraz całkowicie odmiennego charakteru tych dwóch postępowań, w sposób budzący istotne wątpliwości przyjął, że „podstawą do uznania protestu wyborczego za niedopuszczalny i pozostawienia go bez dalszego biegu jest również brak interesu prawnego we wniesieniu protestu wyborczego, co ma miejsce w sytuacji, gdy sformułowane w nim zarzuty mają charakter abstrakcyjny i hipotetyczny, odnosząc się do sytuacji, których protestujący osobiście nie doświadczył” (postanowienie Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). Rzecz jednak w tym, że o ile — w istocie — podstawą protestu wyborczego nie mogą być zarzuty „abstrakcyjne” czy „hipotetyczne”, to wcale nie jest tak, że zarzut musi spełniać kryterium objęcia „sytuacji, której protestujący osobiście doświadczył” (abstrahując w tym miejscu od tego, że kryterium to ma nad wyraz mglisty charakter). Z ustawy jednak takie ograniczenie nie wynika. W niniejszej sprawie kwestia ta nie mogła mieć jednak istotniejszego znaczenia, skoro na poparcie swoich twierdzeń wnoszący protest przytoczył wyłącznie informacje medialne i statystyczne o charakterze ogólnikowym, odnoszące się do ogólnie

pojętych wydarzeń w kraju, nie pozwalające na ocenę konkretnych zaszczości faktycznych, które mogłyby być przedmiotem protestu wyborczego.

Przy okazji warto odnotować, że szczegółowy opis sposobów sporządzania protokołów przez obwodowe komisje wyborcze i okręgowe komisje wyborcze określony został w Uchwale nr 193/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 czerwca 2020 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. oraz w uchwale Nr 183/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. i tryb postępowania w opisanej sytuacji wynika z tych dokumentów.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 322 § 1 zd. pierwsze k.wyb., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.